

DNEVNA PRIPREMA ZA VJERONAČNI SAT

I. OPĆI PODATCI O VJERONAČNOM SATU

Škola: OŠ *Tin Ujević*, Osijek

Razred: 5.

Vjeroučiteljica: s. M. Vlatka Bratinščak

Nastavna cjelina: IX. ČOVJEK SE OBRAĆA BOGU MOLITVOM I PJESMOM

Nastavna tema: Tijelovo – izborna tema Trajanje: 45 minuta

Nastavna jedinica: Tijelovo

Ključni pojmovi: euharistijsko klanjanje, Tijelovo, procesija, baldahin, pokaznica

CILJ: Učenici će objasniti važnost euharistijskog klanjanja i povezati ga sa svetkovinom Tijelova, te kroz praktične zadatke prepoznati i otkrivati običaje vezane uz Tijelovo

ISHODI:

Obrazovni: učenici definiraju euharistijsko klanjanje, baldahin, pokaznicu, Tijelovo

Odgojni: potaknuti interes za tradiciju svoga kraja vezanu uz blagdan Tijelova

Djelatni: učenici izrađuju predmete vezane za tijelovsku procesiju i sastavljaju molitvu

Metodički sustav: heuristički

Oblici rada: frontalni, individualni, grupni rad

Aktivnosti učenika: slušanje molitve „*Klanjam ti se smjerno*“, razgovor, prepisivanje s ploče, promatranje fotografija Tijelovske procesije, podjela u grupe, čitanje kratkih tekstova u grupi, međusobna interakcija učenika u grupi, praktična izrada baldahina, pokaznice, kadionice, meditacija nad molitvom „*Klanjam ti se smjerno*“, molitveno izražavanje, iznošenje rezultata rada u grupi, popunjavanje radnog listića

Nastavne metode: molitveno izražavanje, usmeno izlaganje, objašnjavanje, izvještavanje o radu u grupi, razgovor, stvaralačko izražavanje (likovno)

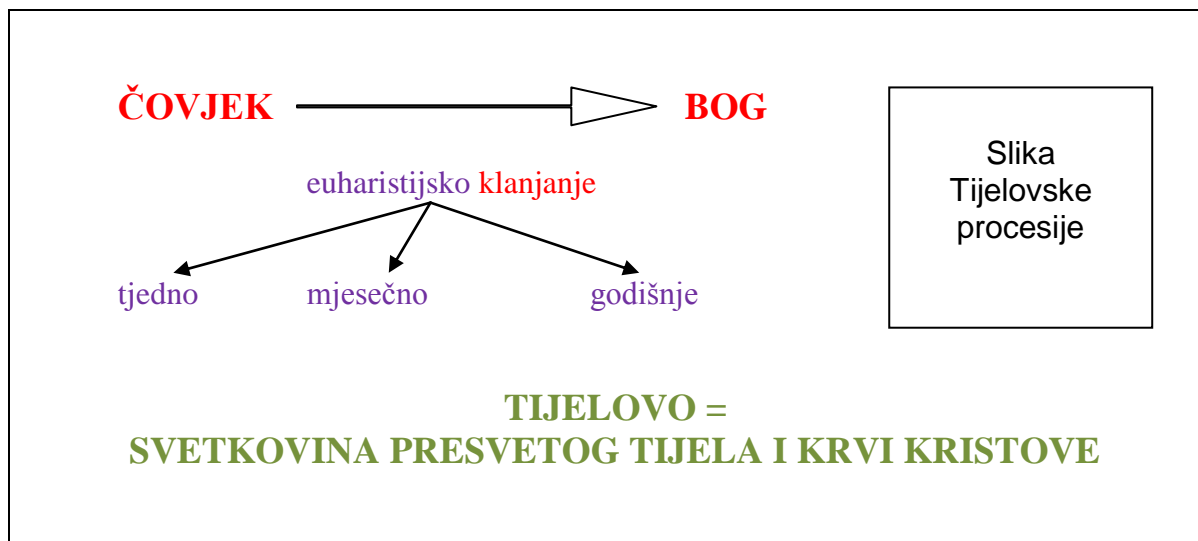
Nastavna sredstva: vizualna (fotografije, tamjan, prikladan papir ili tkaninu od koje će se izrađivati baldahin, samoljepljivi kolaž-papir, škare, četiri štapa koji će predstavljati motke za baldahin, kartonski „zlatni“ podmetač za tortu, hamer papir ili valoviti karton u smeđoj boji, glinamol), audio-vizualna (pjesma sa youtube-a)

Nastavna pomagala: ploča, kreda, računalo, LCD projektor ili CD player

Korelacija: Glazbena umjetnost: slušanje molitve

Likovna umjetnost: kreativna izrada pokaznice, baldahina, kadionice

Plan ploče:

Pitanja za provjeru ishoda:

Iskorištena u sintezi, samo malo preoblikovano.

1. Što je euharistijsko klanjanje?
2. Što slavimo svetkovinom Tijelova i kada je slavimo?
3. Opiši kako se odvija Tijelovska procesija u tvojoj župi.

Izvori za pripremanje nastavnika:

Sveto Pismo, Nastavni plan i program katoličkog vjeronauka, Katekizam Katoličke Crkve, Ja sam put (udžbenik i radna bilježnica za katolički vjeronauk petog razreda osnovne škole), A.

Rebić: *Mali religijski riječnik*, KS, 1997., *Youcat*, molitvenik za mlade,

<http://www.vjeraidjela.com/nekadasnji-ophod-na-tijelovo>

http://issuu.com/glaskonc/docs/drugi_vatikanski_sabor_-_kratki_pri/30?e=1027536/9414271

<http://putevimilosti.com/component/content/article/209-svetkovina-presvetog-tijela-i-krvi-kristove-tijelovo-braanevo>

<http://www.zupa-svjosip.hr/svetkovina-presvetog-tijela-krvi-kristove-tijelovo/>

<http://zupa-brestovsko.com/index.php?view=article&catid=5:sveci-blagdani&id=334:tijelovo&tmpl=component>

<http://www.youtube.com/watch?v=rICmAmO7QAI>

Izvori za pripremanje učenika:

Ja sam put (udžbenik i radna bilježnica za katolički vjeronauk petog razreda osnovne škole)

II. GLOBALNA STRUKTURA SATA

1. Molitveno-meditativni početak
2. Najava teme
3. Otkrivanje i razumijevanje sadržaja
4. Sistematizacija
5. Aktualizacija
6. Molitveno-meditativni završetak

III. TIJEK SATA

1. Molitveno-meditativni početak

Ako u učionici postoji pristup internetu ići na link:

<http://www.youtube.com/watch?v=rICmAmO7QAI>

Na ovom linku je pjesma Klanjam ti se smjerno u izvođenju dječjeg zbora Mir župe sv. Mihaela arkanđela iz Donjeg Miholjca.

Ako učionica nema pristup internetu uz meditativnu glazbu čitati:

Klanjam ti se smjerno, tajni Bože naš,
što pod prilikama tim se sakrivaš,
srce ti se moje cijelo predaje
jer dok promatra te, svijest mu prestaje.

Vid i opip, okus varaju se tu,
al' za čvrstu vjeru dosta je što čuh.
Vjerujem u svemu Kristu Bogu svom,
istine nad ovom nema istinom.

Samo Bog na križu bješe oku skrit,
ovdje je i čovjek tajnom obavit.
Vjerujem u oba, oba priznajem,
s razbojnikom isto skrušen vapijem.

Rana kao Toma ja ti ne vidim,
ipak Bogom svojim priznajem te s njim.
Daj da vjera moja uvijek življe sja,
da se ufam u te, da te ljubim ja.

2. Najava teme

Pitam učenike:

- Koji ste stih ove molitve/pjesme upamtili?

Učenici pojedinačno odgovaraju, a ja se nadovezujem na njihove odgovore i polako dolazim do teme. Najprije napišem na ploču riječ ČOVJEK, zatim riječ BOG, a onda nacrtam strjelicu ispod koje upisujem riječ klanjanje. Učenici istovremeno prepisuju s ploče.

Zatim ih pitam:

- Možete li mi napisano objasniti?

Slušam njihove odgovore i nastavljam sa tumačenjem:

Stavom klanjanja pred Bogom čovjek priznaje da je on **stvorenje**, a Bog je njegov **Stvoritelj**. *Klanjaj se Gospodinu, Bogu svomu, i njemu jedinom služi!* (Lk 4, 8)

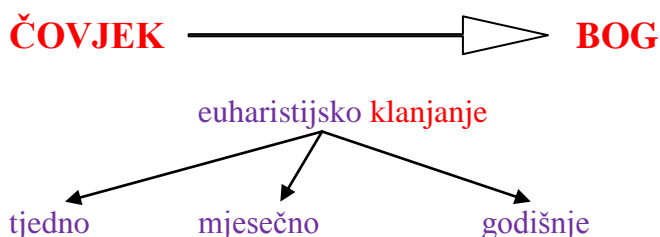
Pitam:

- Što je euharistijsko klanjanje?

Slušam odgovore, nadovezujem se na njih i zaključujem objašnjenjem:

Euharistijsko klanjanje je oblik molitve u kojem se vjernici okupljaju u crkvi ispred Isusa prisutnog u euharistiji (Presvetog Oltarskog Sakramenta) i upućuju mu svoje molitve.

Ispred riječi klanjanje dodajem riječ euharistijsko, a zatim uz tumačenje dopisujem riječi: tjedno, mjesečno, godišnje. Nakon što sam sve protumačila ostavljam nekoliko trenutaka da učenici prepisu s ploče.

U nekim župama vjernici se okupljaju na klanjanje jednom tjedno, u nekima mjesečno, a ima župa koje se samo jednom godišnje okupljaju na klanjanje pred Presvetim Oltarskim Sakramentom.

Tijekom godine postoji jedan blagdan koji nas osobito potiče da se poklonimo Isusu prisutnom u Euharistiji.

- Kako se zove taj blagdan?

Za nekoliko dana (*navesti koliko*) slavimo Tijelovo.

- Što slavimo blagdanom Tijelova?

Slušam njihove odgovore i zatim zapisujem na ploču:

TIJELOVO = SVETKOVINA PRESVETOG TIJELA I KRVI KRISTOVE

Učenici također prepisuju s ploče, a ja nastavljam sa tumačenjem:

Tijelovo je svetkovina koju slavimo kako bismo se prisjetili ustanovljenja sakramenta Euharistije na Veliki Četvrtak. Častimo Isusovo Presveto Tijelo i Krv. Procesijama u našim župama želimo svima „pokazati“ svoga Boga.

Sada na desnu stranu ploče staviti sliku tijelovske procesije po mogućnosti iz vlastite župe. Ako je to nemoguće poslužiti se prilogom br. 1. i kratko protumačiti.

3. Otkrivanje i razumijevanje sadržaja

Na današnjem satu bavit ćemo se običajima vezanim uz Tijelovsku euharistijsku procesiju u našoj župi.

Služeći se slikom na ploči tumačim:

Nakon svečane svete mise svećenik stavlja posvećenu hostiju u pokaznicu i kadi tamjanom (*po mogućnosti im pokazati*) kojeg je stavio u kadionicu. Narod u crkvi pjeva. Polako se formira procesija. Četvero ljudi uzima baldahin (*pokazujem na slici*), a svećenik Presveto i iznosi ga iz crkve ispod baldahina. Na četiri mjesta izvan crkve napravljeni su mali oltari do kojih dolazi procesija. Tamo se čitaju biblijska čitanja, pjevaju euharistijske pjesme, a svećenik sa Presvetim blagoslivlja prisutne vjernike. U nekim župama je običaj da se ispred svećenika koji nosi Presveto bacaju latice cvijeća (ruža).

Procesija završava u crkvi gdje svećenik još jednom blagoslovi sav narod. Takvom procesijom želimo počastiti Isusa koji je ostao prisutan u Euharistiji s nama u sve dane do svršetka svijeta. (usp. Mt 28,20)

Ovdje vjeroučitelj može dodati specifičnosti Tijelovske procesije vezane uz pojedine župe.

Kako bi nam ova euharistijska procesija bila još bliža i konkretnija, podijelit ćemo se u grupe i izvršiti zadatke predviđene za rad.

Ovdje ostavljam mogućnost prilagodbe nekih običaja za pojedine župe. Vjeroučitelj neka sam odluči i prosudi kako će izgledati rad u grupi. Moj prijedlog rada u grupi je slijedeći:

1. GRUPA: BALDAHIN

Vjeroučitelj treba pripremiti: prikladan papir ili tkaninu od koje će se izrađivati baldahin, samoljepljivi kolaž, škare, četiri štapa koji će predstavljati motke za baldahin

Učenici dobivaju ovaj tekst i zadatak.

Svetkovina Presvetoga Tijela i Krvi Kristove - Tijelovo, slavi se u četvrtak nakon Presvetog Trojstva (deveti četvrtak nakon Uskrsa). Narod se okupi u crkvi gdje se slavi svečana sveta misa, a zatim se formira procesija koja se kreće oko crkve ili čak po nekim gradskim/seoskim ulicama.

Što znači ime vaše grupe? BALDAHIN je ukrašena nadstrešnica stavljena na 4 motke ispod koje ide svećenik sa Presvetim Oltarskim Sakramentom.

Vaš zadatak:

- Što je procesija?
- Baldahin je...
- Od dobivenih materijala izradite baldahin.

Upute za izradu baldahina:

Izrada je vrlo jednostavna. Poravnajte papir/tkaninu tako da dobijete pravokutnik određene veličine. Zatim od ruba svake stranice pravokutnika izmjerite 2,3,4,5... cm (dogovorite s vjeroučiteljem). Tih nekoliko centimetara bit će vam bočne stranice baldahina. Zatim lagano olovkom iscrtajte nutarnji pravokutnik. Na kutovima ćete dobiti 4 kvadrata. Njih izrežite i spojite rubove. Ako radite baldahin od tkanine rubove sašijte, a ako radite od papira rubove zalijepite. Tako ste formirali baldahin. Na kutove zalijepite 4 štapa. Iz samoljepljivog kolaža napravite neke euharistijske simbole koje ćete nalijepiti s bočne vanjske (vidljive) strane baldahina.

2. GRUPA: POKAZNICA

Savjet vjeroučitelju: Pokaznica se može izraditi na različite načine. Možete izradu prepustiti učeničkoj kreativnosti, ali im pripremite materijal. U prilogu br. 2 je praktično pokazana jedna od mogućnosti izrade pokaznice. Ako pak izradu prepuštate učeničkoj kreativnosti možete im pokazati razne oblike pokaznica iz priloga br.3.

Učenici dobivaju ovaj tekst i zadatak.

Pokaznica je svečano ukrašena i umjetnički oblikovana posuda koja služi za izlaganje posvećene hostije.

Nakon svete mise svećenik stavlja na sebe bijeli plašt, uzima pokaznicu i u nju stavlja Presveti Oltarski Sakrament (hostiju). Svećenik sa pokaznicom hoda ispod baldahina. Izvan crkve postavljena su 4 mala oltara kod kojih se zaustavlja procesija, čitaju se odlomci iz Biblije, moli se i kadi Presveti Oltarski Sakrament. Taj dan svečano se okiti crkva, ali i ulice kroz koje prolazi procesija (ako je takav običaj). Završetak procesije je uvijek u crkvi gdje svećenik blagoslovi narod sa Presvetim Oltarskim Sakramentom.

Vaš zadatak:

- Što je pokaznica?
- Opiši tijek procesije.
- Izradite pokaznicu.

Upute za izradu pokaznice:

Za pokaznicu vam je potrebna jedan kartonski "zlatni" podmetač za tortu, malo tvrđeg hamera, te nekoliko komadića samoljepljivog kolaž-papira u različitim bojama. Izrežite odgovarajući bijeli krug od samoljepljivog kolaž-papira (običan papir će propustiti ljepilo, zato je dobro uzeti samoljepljivi kolaž), postolje i križić od tvrđeg hamera ili valovitog kartona u smeđoj boji, te više različitih oblika od različitih samoljepljivih kolaža. Bijeli krug, koji predstavlja hostiju unutar pokaznice, zalijepite na sredinu podmetača, križić zalijepite gore, postolje dolje, a različite oblike, koji predstavljaju dragulje, rasporedite po želji. Još samo na hostiju lagano olovkom napišite "IHS" ili nacrtajte križ i pokaznica je gotova.

3. GRUPA: KADIONICA

Vjeroučitelj treba pripremiti materijal iz kojeg će se izrađivati kadionica. Preporučena mogućnost je modelirati kadionicu iz glinamola. U tom slučaju učenicima pokazati sliku kadionice iz priloga br. 4. Zadatak se može i prilagoditi da se kadionica izrađuje iz kolaž-papira ili crta.

Učenici dobivaju ovaj tekst i zadatak.

U euharistijskoj procesiji za blagdan Tijelova važnu ulogu ima kađenje. Uz svećenika obično idu ministranti koji nose kadionicu i posudicu u kojoj se nalazi tamjan. Kadionica je liturgijski predmet u kojem se potpaljuje žar na koji se stavlja tamjan. Izgaranjem tamjana stvara se specifični miris, ali i nadaleko vidljiv dim koji se polako diže prema gore. Dim koji se stvara simbolizira molitve koje se uzdižu prema nebu.

Vaš zadatak:

- Zašto se u euharistijskoj procesiji kadi?
- Izradite kadionicu.

4. GRUPA: KLANJATELJI

Vjeroučitelj neka pripremi škare.

Preporuka vjeroučitelju: U ovu grupu izabрати učenike koji imaju smisla za molitveno stvaralačko izražavanje.

*Klanjam ti se smjerno, tajni Bože naš,
što pod prilikama tim se sakrivaš,
srce ti se moje cijelo predaje
jer dok promatra te, svijest mu prestaje.*

*Vid i opip, okus varaju se tu,
al' za čvrstu vjeru dosta je što čuh.
Vjerujem u svemu Kristu Bogu svom,
istine nad ovom nema istinom.*

*Samo Bog na križu bješe oku skrit,
ovdje je i čovjek tajnom obaviti.
Vjerujem u oba, oba priznajem,
s razbojnikom isto skrušen vapijem.*

*Rana kao Toma ja ti ne vidim,
ipak Bogom svojim priznajem te s njim.
Daj da vjera moja uvijek živi sja,
da se ufam u te, da te ljubim ja*

Vaš zadatak: Najprije svi zajedno u grupi pročitajte ovu molitvu. Zatim je izrežite tako da svaki učenik dobije u ruke po jednu kiticu. Pojedinačno u tišini pročitajte kiticu koju ste dobili i potom na sličan način pojedinačno sastavite svoju hvalu euharistijskom Isusu. Po mogućnosti neka svaki učenik napiše po jednu kiticu. Na kraju vaše pojedinačne radove spojite u jednu cjelinu. Dobivenu molitvu molit ćemo na kraju sata.

Nakon rada u grupi svaka grupa (osim četvrte) iznosi plodove svoga rada.

U prilogu br. 5 pripremljeni su zadaci koje trebaju dobiti učenici za rad u grupi.

4. Sistematizacija

Nakon izlaganja učenika povezujem njihove odgovore i u dijalogu ponavljam naučene ključne pojmove. Zatim svakom učeniku dajem radni listić sa 4 pitanja. Vjeroučitelj se može poslužiti ovim radnim listićem u prilogu br. 6.

1. Čovjek se klanja Bogu:
 - a) iz straha
 - b) iz interesa
 - c) jer ga slavi kao Stvoritelja.
2. Posvećena hostija još se zove: P_____ O_____ S_____.
3. Prekriži netočno:

Blagdanom Tijelova častimo Isusovu Tijelo i Krv.
Tijelovo slavimo u četvrtak nakon Uskrsa.
Na blagdan Tijelova nema svete mise, već samo procesija.

4. Napiši što vidiš na slici:

5. Aktualizacija

S obzirom da se radi o izornoj i specifičnoj temi koja se može obrađivati samo ako će učenici imati prilike konkretno sudjelovati u Tijelovskoj procesiji, na satu treba učenike potaknuti da dođu na blagdan Tijelova na svetu misu i sudjeluju u procesiji. Uz ovaj poticaj mogu im se zadati neki zadatci, npr....

- Napisati novinsko izvješće o proslavi blagdana Tijelova i Tijelovskoj procesiji u župi.....
- Fotoaparatom slikati Tijelovsku procesiju i napraviti prigodni plakat s naslovom: Tijelovska procesija u župi..... 201__ godine
- Vjeroučitelj može dodati još neke zadatke po svom izboru.

6. Molitveno-meditativni završetak

Učenik iz četvrte skupine koja je kreirala molitvu čita završnu molitvu.

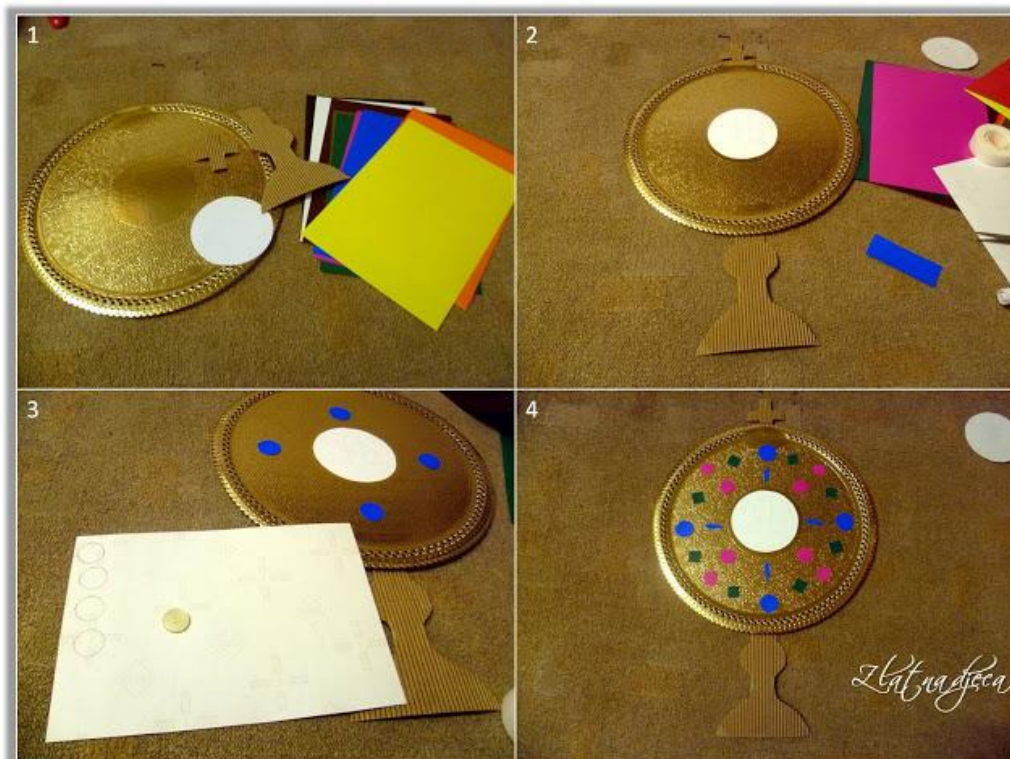
IV. KRITIČKI OSVRT

V. PRILOZI

Prilog br. 1: Slike Tijelovske procesije

Prilog br. 2: Prijedlog za izradu pokaznice

Prilog br. 3: Različiti oblici pokaznica

Prilog br. 4: Kadionica

Prilog br. 5: Zadaci za grupni rad

1. GRUPA: BALDAHIN

Svetkovina Presvetoga Tijela i Krvi Kristove - Tijelovo, slavi se u četvrtak nakon Presvetog Trojstva (deveti četvrtak nakon Uskrsa). Narod se okupi u crkvi gdje se slavi svečana sveta misa, a zatim se formira procesija koja se kreće oko crkve ili čak po nekim gradskim/seoskim ulicama.

Što znači ime vaše grupe? BALDAHIN je ukrašena nadstrešnica stavljena na 4 motke ispod koje ide svećenik sa Presvetim Oltarskim Sakramentom.

Vaš zadatak:

- Što je procesija?
- Baldahin je...
- Od dobivenih materijala izradite baldahin.

Upute za izradu baldahina:

Izrada je vrlo jednostavna. Poravnajte papir/tkaninu tako da dobijete pravokutnik određene veličine. Zatim od ruba svake stranice pravokutnika izmjerite 2,3,4,5... cm (dogovorite s vjeroučiteljem). Tih nekoliko centimetara bit će vam bočne stranice baldahina. Zatim lagano olovkom iscrtajte nutarnji pravokutnik. Na kutovima ćete dobiti 4 kvadrata. Njih izrežite i spojite rubove. Ako radite baldahin od tkanine rubove sašijte, a ako radite od papira rubove zalijepite. Tako ste formirali baldahin. Na kutove zalijepite 4 štapa. Iz samoljepljivog kolaža napravite neke euharistijske simbole koje ćete nalijepiti s bočne vanjske (vidljive) strane baldahina.

2. GRUPA: POKAZNICA

Pokaznica je svečano ukrašena i umjetnički oblikovana posuda koja služi za izlaganje posvećene hostije.

Nakon svete mise svećenik stavlja na sebe bijeli plašt, uzima pokaznicu i u nju stavlja Presveti Oltarski Sakrament (hostiju). Svećenik sa pokaznicom hoda ispod baldahina. Izvan crkve postavljena su 4 mala oltara kod kojih se zaustavlja procesija, čitaju se odlomci iz Biblije, moli se i kadi Presveti Oltarski Sakrament. Taj dan svečano se okiti crkva, ali i ulice kroz koje prolazi procesija (ako je takav običaj). Završetak procesije je uvijek u crkvi gdje svećenik blagoslovi narod sa Presvetim Oltarskim Sakramentom.

Vaš zadatak:

- Što je pokaznica?
- Opiši tijek procesije.
- Izradite pokaznicu.

Upute za izradu pokaznice:

Za pokaznicu vam je potrebna jedan kartonski "zlatni" podmetač za tortu, malo tvrđeg hamera, te nekoliko komadića samoljepljivog kolaž-papira u različitim bojama. Izrežite odgovarajući bijeli krug od samoljepljivog kolaž-papira (običan papir će propustiti ljepilo,

zato je dobro uzeti samoljepljivi kolaž), postolje i križić od tvrđeg hamera ili valovitog kartona u smeđoj boji, te više različitih oblika od različitih samoljepljivih kolaža. Bijeli krug, koji predstavlja hostiju unutar pokaznice, zalijepite na sredinu podmetača, križić zalijepite gore, postolje dolje, a različite oblike, koji predstavljaju dragulje, rasporedite po želji. Još samo na hostiju lagano olovkom napišite "IHS" ili nacrtajte križ i pokaznica je gotova.

3. GRUPA: KADIONICA

U euharistijskoj procesiji za blagdan Tijelova važnu ulogu ima kađenje. Uz svećenika obično idu ministranti koji nose kadionicu i posudicu u kojoj se nalazi tamjan. Kadionica je liturgijski predmet u kojem se potpaljuje žar na koji se stavlja tamjan. Izgaranjem tamjana stvara se specifični miris, ali i nadaleko vidljiv dim koji se polako diže prema gore. Dim koji se stvara simbolizira molitve koje se uzdižu prema nebu.

Vaš zadatak:

- Zašto se u euharistijskoj procesiji kadi?
- Izradite kadionicu.

4. GRUPA: KLANJATELJI

*Klanjam ti se smjerno, tajni Bože naš,
što pod prilikama tim se sakrivaš,
srce ti se moje cijelo predaje
jer dok promatra te, svijest mu prestaje.*

*Vid i opip, okus varaju se tu,
al' za čvrstu vjeru dosta je što čuh.
Vjerujem u svemu Kristu Bogu svom,
istine nad ovom nema istinom.*

*Samo Bog na križu bješe oku skrit,
ovdje je i čovjek tajnom obavit.
Vjerujem u oba, oba priznajem,
s razbojnikom isto skrušen vapijem.*

*Rana kao Toma ja ti ne vidim,
ipak Bogom svojim priznajem te s njim.
Daj da vjera moja uvijek živi sja,
da se ufam u te, da te ljubim ja*

Vaš zadatak: Najprije svi zajedno u grupi pročitajte ovu molitvu. Zatim je izrežite tako da svaki učenik dobije u ruke po jednu kiticu. Pojedinačno u tišini pročitajte kiticu koju ste dobili i potom na sličan način pojedinačno sastavite svoju hvalu euharistijskom Isusu. Po mogućnosti neka svaki učenik napiše po jednu kiticu. Na kraju vaše pojedinačne radove spojite u jednu cjelinu. Dobivenu molitvu molit ćemo na kraju sata.

Prilog br. 6

1. Čovjek se klanja Bogu:

- d) iz straha
- e) iz interesa
- f) jer ga slavi kao Stvoritelja.

2. Posvećena hostija još se zove: P_____ O_____ S_____.

3. Prekriži netočno:

Blagdanom Tijelova častimo Isusovu Tijelo i Krv.

Tijelovo slavimo u četvrtak nakon Uskrsa.

Na blagdan Tijelova nema svete mise, već samo procesija.

4. Napiši što vidiš na slici: